

Ὁ ἱερὸς νόμος τῆς Παρπαριᾶς (Χίου)

Ὁ ἱερὸς νόμος τῆς Παρπαριᾶς ἀνήκει στὴν κατηγορία τῶν ἐπιγραφῶν ποὺ ἀφοροῦν σὲ ἱερὰ πράγματα καὶ χρονολογεῖται στὸν 5^ο αἰ. π.Χ. Εἰδικότερα ἐντάσσεται στὴν ἐνότητα τῶν ἡμερολογίων θυσιῶν. Ὁ νόμος καθορίζει σὲ ποιὲς θεότητες πρέπει νὰ γίνονται θυσίες σὲ συγκεκριμένους μῆνες τοῦ ἔτους.

Τὸ Νοέμβριο τοῦ 2010 ὁ ἐνεπίγραφος λίθος μεταφέρθηκε στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Χίου ἀπὸ τὴν ὑπογραφομένη καὶ τὸν ἀρχαιοφύλακα κ. Θοδωρῆ Στεῖρο, ὅπου καὶ ἔλαβε τὸν ἀριθμὸ εὐρετηρίου ΜΧ 18468.

Ἡ ἐπιγραφή εἶναι χαραγμένη σὲ στήλη μελανόφαιου ἐγχώριου λίθου ἑλλιπὴ στὸ κάτω δεξιὸ πρόσθιο τμήμα της. Εἶναι ἐλάχιστα ἐπεξεργασμένη στὴν πίσω πλευρὰ καὶ ἀδρὰ στὴν πρόσθια ὄψη, γιὰ νὰ χαραχθεῖ ἡ ἐπιγραφή.

Ὑψος 0,78 μ., πλ. (σωζ.) στὸ ἄνω πρόσθιο τμήμα 0,38 μ., πάχ. 0,167 μ.

Ὑψος γραμμάτων 0,03 μ.- 0,055 μ. Τὸ διάστιχο δὲν εἶναι σταθερό.

Τὴν ἐπιγραφή δημοσίευσε¹ τὸ 1958 ὁ ἔκτακτος ἐπιμελητὴς Ἀρχαιοτήτων Χίου Ἀντώνιος Στεφάνου, στὸν ὁποῖο οἱ ἐπιγραφές καὶ οἱ ἄλλες ἀρχαιοτήτες τῆς Χίου ὀφείλουν πολλά. Ὁ ἐκδότης σημειώνει ὅτι ὁ λίθος βρισκόταν στὴν κατοχὴ τοῦ ἱερέως Μιχαήλ Ποταμούση στὸ χωριὸ Παρπαριά στὴ βορειοδυτικὴ Χίο.

Τὸ 1960 ἐπαναδημοσίευσε τὴν ἐπιγραφή κατόπιν αὐτοψίας ὁ W. G. Forrest,² ὁ ὁποῖος εἶχε ἀναλάβει καὶ ἐργάστηκε ἐπὶ μακρὸν γιὰ τὴν ἐτοιμασία τοῦ τόμου τῶν Χιακῶν ἐπιγραφῶν στὴ σειρά τῶν *Inscriptiones Graecae*. Νέα ἔκδοση, καὶ πάλιν κατόπιν αὐτοψίας, ἔγινε τὸ 1985 ἀπὸ τὸν F. Graf.³

Τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 2007 ἡ Γεωργία Μαλούχου καὶ ὁ Ἄγγελος Ματθαίου περιερχόμενοι τὴ Χιακὴ ὕπαιθρο, γιὰ νὰ ἐντοπίσουν τὶς ἐπιγραφές ποὺ βρίσκονται ἐκτὸς Μουσείου στὰ πλαίσια τῆς προετοιμασίας τοῦ συντάγματος τῶν Χιακῶν ἐπιγραφῶν (*IG XII 6, pars 3*) στὶς *Inscriptiones Graecae*, ἀναζήτησαν τὴν ἐπιγραφή στὴν Παρπαριά. Στὸ καφενεῖο τοῦ χωριοῦ συνάντησαν τὸν κ. Ἡρακλῆ Ποταμούση, συγγενῆ τοῦ ἱερέως, ὁ ὁποῖος καὶ τοὺς πληροφόρησε ὅτι ὁ λίθος βρίσκεται στὴν οἰκία τοῦ ἀνιψιοῦ του κ. Μιχ. Ποταμούση. Παρὰ τὶς ἐπανελημμένες προσπάθειές τους δὲν ἔγινε δυνατὸν νὰ ἰδοῦν τὴν ἐπιγραφή.

Τέλος, τὸν περασμένο Νοέμβριο κατόπιν συνεννοήσεως τῆς ὑπογραφομένης, ὡς ὑπεύθυνης ἀρχαιολόγου τῆς Κ' Ἐφορείας Προϊστορικῶν καὶ Κλασσικῶν Ἀρχαιοτήτων, μὲ τὸν κ. Μιχαήλ Ποταμούση, στὴν οἰκία τοῦ ὁποῖου βρισκόταν ἡ ἐπιγραφή, ὁ τελευταῖος συμφώνησε εὐγενῶς νὰ τὴν παραδώσει.

Ἡ στήλη μετὰ τὴν μεταφορὰ της στὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Χίου θὰ ἐνταχθεῖ στὴν ἔκθεση τῶν Χιακῶν ἐπιγραφῶν τοῦ Μουσείου.

Δέσποινα Α. Τσαρδάκα
Κ' Ἐφορεία Προϊστορικῶν
καὶ Κλασσικῶν Ἀρχαιοτήτων

Εὐχαριστῶ θερμὰ τὴ Γεωργία Μαλούχου, διότι μοῦ πρότεινε νὰ συντάξω αὐτὸ τὸ σημείωμα καθὼς καὶ γιὰ τὴ βοήθειά της.

Ἡ δημοσιευόμενη φωτογραφία τοῦ λίθου ὀφείλεται στὸν Ἄρη Τσαραβόπουλο καὶ τὸν εὐχαριστῶ πολύ.

¹ Α. Στεφάνου, *Χιακὰ Μελετήματα*, I, Χίος 1958, 53-58.

² Βλ. *SEG XVII 379*.

³ F. Graf, *Nordionische Kulte*, Vevey 1985, 31-32, 427.

